

Nr 40

Utlåtande i anledning av motioner angående kompetensfördelningen mellan länsstyrelse och biltrafiknämnd.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 303 i första kammaren av herr *Ringaby* samt nr 376 i andra kammaren av herr *Hedin m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, hemställes »att riksdagen måtte uttala sig för en sådan ändring i § 5 st. 4 Kungl. Maj:ts förordning angående yrkesmässig automobiltrafik, att viktgränserna för kompetensfördelningen mellan biltrafiknämnd och länsstyrelse med verkan från och med den 1 juli 1962 fastställas till 6 500 kg i fråga om lastbil och 8 000 kg i fråga om lastbil jämte släpvagn».

För motionernas innehåll, i den mån härför icke redogöres nedan, får utskottet hänvisa till motionen I: 303.

Gällande rätt m.m.

Enligt 5 § första stycket förordningen den 25 oktober 1940, nr 910, angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. (yrkestrafikförordningen) får yrkesmässig trafik bedrivas endast efter s. k. trafiktillstånd. Tillstånd att i beställningstrafik för godsbefordran använda lastbil med maximilast överstigande 4 500 kg eller lastbil jämte släpvagn med sammanlagd maximilast överstigande 5 500 kg meddelas enligt paragrafens fjärde stycke av statens biltrafiknämnd och i övriga fall enligt paragrafens sista stycke av länsstyrelsen i det län, varest stationsorten för beställningstrafiken skall förläggas.

Bestämmelsen erhöll sin nuvarande lydelse genom kungörelsen den 3 mars 1950, nr 54, som trätt i kraft den 1 juli 1950. Såväl yrkestrafikförordningen som nämnda kungörelse har utfärdats efter riksdagens hörande.

Av uttalanden i samband med bestämmelsens tillkomst (prop. 115/1940 s. 76 ff.) framgår, att den gjorda kompetensfördelningen haft till syfte att — för vinnande av en planmässig transporthushållning — till nämnden förlägga tillståndsgivningen beträffande lastbilar som används i fjärrtrafik. Till nämndens kompetensområde hänfördes därför lastbilar med större lastförmåga än som vid kompetensfördelningens fastställande kunde förutsättas komma till användning i lokal trafik.

Alltsedan tillkomsten av 1940 års yrkestrafikförordning har i olika sammanhang förslag framlagts om höjning av de viktgränser som bestämmer *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 9 saml. 3 avd. Nr 40*

biltrafiknämndens kompetensområde. En närmare redogörelse härutinnan återfinns i andra lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 56 år 1960, vartill utskottet får hänvisa. Här må endast nämnas, att samma höjning av ifrågavarande viktgränser, som nu avses med motionerna I: 303 och II: 376, föreslogs i motionen II: 546 år 1960 av herrar Asp och Sundelin. Motionen behandlades i andra lagutskottets ovannämnda utlåtande. Andra lagutskottet yttrade därvid bl. a. att utvecklingen mot allt större enheter inom lastbilstrafiken medfört en kraftig förskjutning av tillståndsgivningen från länsstyrelserna till biltrafiknämnden. Utskottet ansåg därför starka skäl föreligga för en höjning av viktgränserna i syfte att i görligaste mån återställa den ursprungliga kompetensfördelningen. Utskottet anförde vidare.

Utskottet vill för sin del icke binda sig vid vissa angivna gränser utan överlåter åt Kungl. Maj:t att efter närmare överväganden lägga fram förslag härom. Enär trafikutredningen enligt vad utskottet inhämtat kommer att framlägga ett betänkande före årets slut, i vilket bland annat det i motionen upptagna spørsmålet behandlas, anser utskottet, att förslag i ämnet snabbt skall kunna föreläggas riksdagen.

1953 års trafikutredning

Frågan om kompetensfördelningen i förevarande hänseenden mellan biltrafiknämnden och länsstyrelse behandlas — såsom andra lagutskottet antytt — i 1953 års trafikutrednings betänkande »Svensk Trafikpolitik I» (SOU 1961: 23). I betänkandet (s. 349) konstateras, att en klar förskjutning i omfattningen av de kompetensområden, som faller under nämnden, å ena, samt länsstyrelserna, å andra sidan, ägt rum under 1950-talet som en följd av såväl den fortgående höjningen av vägbärigheten och vägstandarden i övrigt som den bl. a. härigenom möjliggjorda produktionen och användningen av lastbilar med allt högre lastförmåga. I betänkandet anføres sammanfattningsvis vidare (s. 39):

För att i möjligaste mån söka återföra kompetensfördelningen till att motsvara dess ursprungliga syftemål — nämligen att åt lokala myndigheter förbehålla tillståndsgivningen i fråga om det fordonsbestånd, som kan väntas huvudsakligen ägna sig åt lokala trafikuppgifter, och att hos biltrafiknämnden bibehålla tillståndsprövningen i fråga om det fordonsbestånd, som i första hand synes vara avsett för fjärrtrafik — föreslår trafikutredningen, att endast tillstånd att i beställningstrafik använda lastbil med maximilast överstigande 6,5 ton eller lastbil jämte släpvagn, vilkas sammanlagda maximilast överstiger 8 ton, skola meddelas av biltrafiknämnden.

Betänkandet har remissbehandlats.

Motionerna

I motionerna redogöres inledningsvis för gällande rätt och för vissa uttalanden i 1953 års trafikutrednings förut nämnda betänkande om tillstånds-

givningens förskjutning från länsstyrelse till biltrafiknämnden. Det erinras vidare om att frågan om en höjning av de för kompetensfördelningen mellan biltrafiknämnden och länsstyrelse fastställda viktgränserna även tidigare aktualiserats, bl. a. i andra lagutskottets utlåtande nr 56/1960. Slutligen framhålles, att det sålunda från flera håll understrukna behovet av ändring i ifrågavarande bestämmelser ytterligare accentuerats genom att medelbärigheten hos lastbilar i yrkesmässig trafik numera torde uppgå till något över 6 ton.

Utskottet

Tillståndsgivningen beträffande beställningstrafik för godsbefordran är enligt yrkestrafikförordningen på sätt ovan närmare angivits fördelad mellan länsstyrelse och statens biltrafiknämnd efter fordonens maximilast. Av den föregående redogörelsen framgår, att andra lagutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 56/1960 funnit starka skäl tala för en höjning av de gällande viktgränserna. Sådan höjning har sedermera också föreslagits av 1953 års trafikutredning i dess förut omtalade betänkande. Den av motionärerna begärda ändringen överensstämmer med trafikutredningens förslag.

I likhet med andra lagutskottet, trafikutredningen och motionärerna finner detta utskott en ändring av yrkestrafikförordningens ifrågavarande bestämmelser motiverad. Enligt vad utskottet erfarit torde emellertid proposition på grundval av trafikutredningens hittills avgivna betänkanden komma att framläggas för riksdagen under våren 1963. Med hänsyn härtill anser utskottet, som förväntar att den förevarande frågan därvid bringas till sin lösning, att någon åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionerna icke erfordras.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 303 och II: 376, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 november 1962

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Oswald, Lindahl, Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Åkesson, Wirmark* och Ernst Olsson;

från a n d r a kammaren: herrar Levin, Nyberg, fru Torbrink*, herr Johansson i Öckerö, fröken Andersson i Lerum, herrar Svanberg*, Mattsson och Bengtson i Solna.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.